

Христос Воскрес!

Воістину Воскрес!

ВЕЛИКОДНЕ ПОСЛАННЯ

Владик УГКЦ в Польщі

Всесвітлішим і Високопреподобним Отцям,
Преподобним Монахам і Монахиням, Дорогим Братам і Сестрам!

У ньому було життя, і життя було світло людей. І світло світить у темряві,
і темрява його не поїняла (Ів. 1, 4-5)

Христос Воскрес!

Рік віри, проголошений Папою Бенедиктом XVI, добігає своєї половини. Провідіння Боже вказало пазник Христового Воскресіння, як центральний пункт відзначення цього року. На зламі двох місяців, квітня і травня, Вселенська Церква відзначає Пасху Ісуса Христа, перехід від життя до смерті. Тим самим Бог вказує

основний вимір нашої віри. Є ним Світло Людей — Живий, Прославлений, Воскреслий Син Божий (Ів. 1, 4). Пророк Міхей сім століть до Христа каже про Господа — моє Світло (Міх. 7, 8), що і сам Христос підтвердить, кажучи про своє походження: Я — світло світу. Хто йде за мною, не блукатиме у темряві, а матиме

(Закінчення на 2 сторінці)

З світлим Празником Воскресіння!
З днем, коли Христос Воскрес!
Щастя, радості, всім нам
Хай зішле Господь з небес!

У цей день світлого празника Христового Воскресіння бажаємо всім вірним УГКЦ в Польщі — Священникам, Монахам і Монахиням пасхальної радості з Христової перемоги над злом і смертю. Хай Воскреслий Ісус наділить Вас міцним здоров'ям та своїми ласками.

Митрополит Іван, Кир Володимир
Редакція БЛАГОВІСТА

Послання

Блаженнішого Святослава, Верховного Архієпископа Києво-Галицького до молоді

Ніхто твоїм молодим віком хай не гордує,
але будь зразком для вірних у слові, поведінці,
любві, вірі й чистоті (1 Тим. 4, 12)

Улюблена в Христі українська молоде!

Традиційно у Квітну неділю, у день Торжественного входу Господа до Єрусалима, думаю про вас, молюся за вас та хочу звернутися до вас зі своїм словом. У сьогоднішньому святі, події триумфу Христа в Єрусалимі, місці Його приниження і прославлення, — є особливий заклик до Божого люду. Перед усіма сумнівами, переживаннями, безнадією та відчаєм, що їх Господнім учням доведеться пережити під час Страсного тижня, коли життя поставить їх перед складними виборами і випробуваннями, Ісус Христос дає їм відчуття слави їхнього Учителя і Спасителя, яка є лише далеким відблиском тієї Божественної слави, що її вони зможуть вповні пережити лише після Його воскресіння.

Сьогодні, спостерігаючи за триумфальним в'їздом Христа до Єрусалима, задумаймося над суттю людського успіху, особистого триумфу, який сучасна культура

Блаженніший Святослав.

часто представляє нам як мету всього життя. Усіх нас змалечку повсюдно і різними

(Закінчення на 6 сторінці)

Через хрест радість

У пасхальній Утрени, як і в кожній недільній, читається молитва «Воскресіння Христове бачивши». В ній воскресіння «прив'язане» до хреста — «Хресту Твоєму поклоняємось, Христе, і святеє воскресіння Твоє оспівуємо і слаavimo»; «Прийдіть, усі вірні, поклонімося святому Христовому воскресінню, ось бо прийшла через хрест радість усьому світові». І вірні приходять у неділю Пасхи масово, дехто єдиний або один з кількох разів у році. Приходять, щоб святкувати воскресіння Христове, його перемогу над смертю. Але смерть смерті почалась у п'ятницю,

а тоді вірян у храмі було незрівнянно менше. Великодня неділя без Страсної п'ятниці немислима, як схід сонця без його заходу напередодні.

Літургійний рік, а зокрема Великий піст і Страшний тиждень, це водночас великий шанс і ризик. Шанс зосереджуватися на вибраних аспектах єдиного таїнства Христового і ризик обмежитися до одного моменту, який без контексту інших позбавлений глибини. Візантійський християнин, який не приходив до храму на

(Закінчення на 2 сторінці)

ВЕЛИКОДНЕ ПОСЛАННЯ

Владик УГКЦ в Польщі

(Продовження з 1 сторінки)

світло життя (Ів. 8, 12). Однак, щоб побачити такого Христа, потрібно мати відкриті очі віри, бо інакше станемо подібними до учнів, які йшли з Воскреслим до Емаус, але не впізнали Його тому, що очі їм заступило (пор. Лк. 24, 16). Також Марія Магдалина не розпізнала Господа, доки Він не озвався до неї по імені, тим самим відкриваючи її очі (Ів. 20, 11-18). «Відкривання очей» на Бога звершується у Таїнстві Хрещення, яке у 2013 році для нашої Церкви і народу набирає особливого характеру. Саме цього року, 18 серпня, на березі Дніпра у Києві, в Соборі Христового Воскресіння будемо відзначати 1025-ліття Хрещення Русі-України. Звернімо увагу на ці дві події, які стаються подихом щодення християн по цілому світі; віра у Воскреслого і Таїнство Хрещення, яке на завжди дарує нове життя (пор. Рим. 6, 3-5). Це дві фундаментальні дійсності життя християн, які ведуть нас до зустрічі з Богом на землі і в небі.

Віра — початок зустрічі з Богом

У початків рішення людини піти за Господом, стоїть довір'я до Того, хто кличе до життя. Праотець наш Авраам, якого називаємо Отцем Віри, на слово скероване до нього через Господа, підіймає рішення вирушити в дорогу: І пішов Авраам, як сказав Йому Господь (Бут. 12, 4). Це рішення не мало жодних доказів на здійснення слова, яке промовив Господь, крім обітниць вірності Бога. Рішення піти за Божим Словом відмінило життя Авраама. Апостол Павло доповнить дії Авраама й інших предків кажучи: через неї (віру) предки були добре засвідчені (Єв. 11, 2). Вірити в Бога, означає вирушити у подорож, яка триватиме все життя». Подорож віри не є самотньою. З Авраамом вирушив його брат Лот (пор. Бут. 12, 4), до обіцяної землі вибраному народові супроводжує Мойсей (пор. Вих. 3, 10). У Новому Завіті Христос подорожує з Апостолами (пор. Лк. 17, 31). Ісус вказує, що ніхто з нас не є самотній, а до Царства Небесного прямуємо у спільноті.

Людські дороги представлено в євангельських подіях. Ті всі події сперті на історичних моментах, які наступають після Воскресіння; порожній гроб (пор. Ів. 20, 1-9), зустріч Воскреслого з апостолами. Святий

Павло розказує про цю зустріч Христа, що з'явився Кифі, потім дванадцятьом, опісля ж з'явився він більш, як п'ятистам братів разом, більшість яких живе досі, деякі померли. Опісля з'явився Якову, згодом усім апостолам. А на останку всіх, немов якомусь недонові, з'явився і мені (1 Кор. 15, 5-8). Однак найважливіша для Апостолів і первісної Церкви є непохитна віра. Апостол Іван утверджує Церкву у вірі, дає свідоцтво кажучи: [Це вам передаємо] що ми чули, що бачили нашими очима, що оглядали і чого руки наші доторкалися, про Слово життя, а життя об'явилося,

і ми бачили і свідчимо й звістуємо вам життя вічне, що в Отця перебувало і нам явилось, — що ми бачили і чули, звістуємо й вам, щоб і ви мали спільність із нами. А наша спільність — з Отцем і з Його сином Ісусом Христом. І це ми вам пишемо, щоб наша радість була повна (1 Ів. 1-4).

Сьогодні увесь світ на наших очах похилється над двома особливими «записниками», про які говорить Євангеліє: як прийшовши до гробу Петро і Іван побачили, що полотнище лежить, а й хустка, яка в нього на голові була лежала ж, вона не з полотнищем, а згорнена з боку, на іншому місці (Ів. 20, 6-7). Ці полотна, є ті ж самі, що їх сьогодні називають Туринською Плащаницею і Хустиною з Манопелло. Саме на них сьогодні науковці добирають тіло і лице Божого Сина. Євангеліст Іван каже про учня, свідка, яким є Він сам: тоді ввійшов і той інший учень, який першим прийшов до гробниці, — і побачив, і увірував (Ів. 20, 8). Що ж там було і як це виглядало? Всі, від початку тих подій, всі християни, йдуть цією самою дорогою учнів, які питають, але також і вірять у те, що побачили.

З тими самими запитаннями залишається і сучасна людина: чи це дійсно мало місце, а ми сподівалися чогось іншого, а може то інші мають рацію? Екзистенційні питання, які торкаються і нас — людей сьогодення, можуть бути причиною зневіри в свідоцтво Воскресіння. Однак маємо певність у вірі, яка впливає від самого Бога і є підкріплена Петром сьогоднішніх часів. Папа Бенедикт XVI каже, що Воскресіння Ісуса було переходом до повністю нового роду життя, яке вже не підлягає правилам смерті і створювання, але знаходиться поза його межами, поза життям, яке дало початок новому виміру людського життя. Тому Воскресіння Христове не є самотньою подією, над якою можемо перейти до щоденності, і яке можна зачислити до минулого, яке пройшло (...). У Воскресінні Ісуса здійснилися нові можливості бути людиною, які мають значення для всіх і відкривають перед людьми майбутнє, новий рід майбутнього» (Бенедикт XVI, Ісус з Назарету). Досвід віри наступника того, котрий прибіг до гробу і побачив полотнища, оснований саме на досвіді віри його попередників — апостолів. Ця проповідь стає для нас надією на майбутнє і тільки так має бути відчитана.

Хрещення об'явленням Воскреслого

Дорогі брати і сестри, живучи у цьому світі, потрібно нам усвідомлювати цю постійну присутність Воскреслого, бо в Ньому знаходять сенс усі страждання і прагнення людського серця. Радість любові, відповідь на драму терпіння і болю, сила прощення перед обличчям зневаги і перемоги життя над пустою смертю — усе знаходить сенс в таємниці його Втілення, того, що Він став людиною, поділив з нами наші людські слабості, щоб перетворити їх силою свого воскресіння. У Ньому, котрий помер і воскрес заради нашого спасіння, знаходять справжнє світло прикладу віри, що мали місце впродовж цих двох тисяч років історії спасіння. Саме Церква, яка йде зі своїми дітьми, вірними християнами, є Його воскреслим тілом. Він є присутній і живий у Церкві, а конкретно у святих таїнствах: хрещенні, миропомазанні, покаянні, а особливо в Найсвятішій Євхаристії. Це є вершина життя Церкви! На тій дорозі людського життя є ті що вірять, є ті що плачуть, як Марія Магдалина, є ті що

сумніваються, як св. Апостол Тома, і для кожного є відповідь Блаженні ті що не бачили, а повірили (Ів. 20, 29). Воскреслий обіймає весь космос і все людство, в особливий спосіб ототожнюється з Церквою.

Воскреслий Христос живе в своїй народі, живе в кожному з нас. Ніщо дивного, що народи відзначають дату хрещення, вщеплення в тіло Христове. Саме це усвідомив у 988 р. св. Володимир Великий охрестивши у хвилях Дніпра свій народ. Громадяни Київської Русі вирушили у нову дорогу життя, яку супроводжував Живий Бог. Той, що безмежний у своїй любові, збираючи всі наші сльози, болі, радощі і досягнення. Не залишає нічого без відповіді, тому, що все найважливіше пов'язане з Його любов'ю. Вона стає поштовхом для митців, письменників, творців культури до творення шедеврів мистецтва, якими до сьогодні захоплюється цілий світ. Цей простір співучасті Божого задуму також важливий тому, що відображає прагнення душі людини, яка хоче бути з Богом і з Ним зустрічатися.

Ви що в Хреста хрестилися, у Христа зодягнулися — цей заклик у таїнстві хрещення, вводить новохрещеного у таємницю життя Пресвятої Тройці. Це одягання відображає духовне наповнення Богом. Христос стає нашою одежею, щоб оґріти своєю присутністю, закрити недосконале, захистити від небезпеки, але також, щоб прикрасити своє сотворіння — людину — самим собою.

Всі апостоли, свідки пасхальних подій, відповіли на заклик Ісуса

Через хрест радість

(Продовження з 1 сторінки)

Утреню страстей, не чує стихири, в якій відповіддю на риторичне запитання, чому Христос не відлатив своїм розпинателям, є слова: «Судде живих і мертвих! Ти прийшов, щоб дати життя, а не смерть». Якби візантійські християни так численно, як у Великодню неділю, приходили на Єрусалимську Утреню у Велику суботу, почули б оці революційні слова: «Ти відновляєш земне, Створителю, сам ставши земним, а плащаниця і гроб виявляють тайну, що в Тобі, Слово: благообразний Йосиф, заступаючи родителя Твого, до похорону Тебе готує і цим дивно відновляє мене у Тобі». Правда революційна, бо земне, а насамперед я, ти, ми тут Христовим вочленням і Пасхою відновлюємось! Не знецінюється земного, не умертвляється його, не редукується перед фальшиво зрозумілим духовним, а дивно стає воно новим. Контраст між цими словами а матеріальною і антропологічною дійсністю крайньої візантійської традиції — жахливий. Коли слово про відновлення земного стане в нас тілом?

Перед тим, як у четвертому столітті почав формуватися цикл кількох днів святкування Пасхи, всі християни Христовий перехід від смерті до життя споминали одним цілонічним чужанням. Стосувалося це як квартодециманів,

— іди за мною. Пішли дорогою Емаус. Дорогою мучеництва і свідоцтва. Цією ж самою дорогою ішли інші християни на протязі двох тисяч літ. І за ними пішли наші новомученики УГКЦ, свідки віри, єпископи, монахи, монахині і світські вірні. Це ж є ті, що загинули в Пратуліні, Дрельові, на Підляшші, зісланці до Сибіру, які у крайніх ситуаціях голосили і свідчили віру в Воскреслого. Це ж є і ті незнані нам, яких може і ніхто не згадає, але є вони свідками прославленого Господа.

Прийміть наші найщиріші вітання. Нехай радісний празник Христового Воскресіння буде для всіх нас зростанням у вірі і кращому розумінні Божої таємниці. Нехай буде досвідом доторкання Бога і Його підкріплення наших сил до прямуювання на вічну зустріч у новій Божій дійсності, яка уприсутнюється у світі через діла взаємної пошани і любові.

Христос Воскрес!!!

На Великодні Свята із серця Вас благословимо!

† **Архієпископ Іван Мартиняк**

Митрополит

Перемисько-Варшавський

† **Єпископ Володимир Ющак**

Владика Вроцлавсько-Гданський

Перемишль — Вроцлав,

Великдень 2013 р. Б.

Предки просять пам'ятати

На зламі березня і квітня доктор Ольга Соляр та Шимон Маєвський, лідери Товариства «Магурич», пропагували серед мешканців північної Польщі особливу книжку-альбом «Цвинтар — місце (не)присутніх». Відвідали, зокрема, Ольштин, Гданськ, Лемборк, Слупськ, Кошалін, Білий Бір, Лемборк, Щецін, Старгард Щецінський. Після зустрічі в ольштинському Центрі української культури при греко-католицькій парафії Покрови Пресвятої Богородиці, зі згаданими представниками організації розмовляв Степан Мігус.

— Яка мета ваших поїздок і майже десяти зустрічей у північних теренах Польщі?

Доктор Ольга Соляр (член правління Товариства «Магурич»): — Ми подалися в подорож по північних осередках Польщі, в місця де проживають українці. Мета нашої поїздки — презентувати дії Товариства «Магурич», показати нашу книжку, яку ми щойно видали про цвинтарі, а в першу чергу заохотити українські середовища в Польщі, щоб приєднувалися до нас і допомагали інвентаризувати і впорядкувати занедбані цвинтарі, каплички, хрести на півдні і південному сході Польщі, отже там, звідки силоміць депортовано українців.

— Чим докладно займається Товариство «Магурич»?

Шимон Маєвський, голова товариства «Магурич»: — Опікуємося цвинтарями, які залишилися осиротілими. Найперше ми

почали займатися лемківськими цвинтарями в Б'єщадах, а потім у Низькому Бескиді. Далі ми взяли під опіку й інші українські цвинтарі, зокрема греко-католицькі на Розточчі. Уся історія розпочалася ще 1986/87 року. Пам'ять бо дуже важлива. Є такі слова записані німецьким письменником Гайнріхом Бюллем в Ірландії, які ми взяли собі за кредо: «Цвинтарі є повні людей, без яких світ не міг би існувати». Може звучить це трохи символічно, але це нас цікавить. Хочемо зберегти пам'ять про людей, які відійшли у вічність, у переконанні, що минуле служить майбутньому. Вважаємо, що треба зробити

якнайбільше, бо сліди української присутності в південно-східній Польщі практично зникають. Особливо цвинтарі, які найбільш загрожені знищенням і зникненням без сліду з поверхні землі. Під землею вони залишаються, але йдеться про те, щоб були видимі на зовні, і щоб різнокультурність, про яку так багато говориться, не лише в південній і східній Польщі, не була лише фасадна, але щоб залишилися її матеріальні сліди.

— Чи вдалося Товариству принаймні приблизно встановити кількість знищених, занедбаних, залишених без опіки українських цвинтарів на півдні і сході Польщі, і таких, по яких вже не залишилося і сліду?

О. С.: — Цвинтарів у Перемиській греко-католицькій єпархії, як підраховував Шимон (Маєвський — С. М.), є понад сімсот. «Магурич» протягом 26 років діяльності відновив

сто українських цвинтарів. Отже можна собі поррахувати скільки ще цвинтарів потребує допомоги. Шістсот цвинтарів не торкнуто ще пальцем. На значній частині з них немає вже практично жодних слідів. Тут виникає цікава справа. Коли бачимо ще залишки цвинтаря, то й називаємо ще це місце «цвинтарем». Але коли немає жодного матеріального сліду, то говоримо, що це «був цвинтар». Насправді ж він є. І саме така деградація доводить до цього, що затираються сліди, і ми перестаємо бачити різноманітність, багатство, історичне минуле простору. Важливо отже робити все, щоб матеріальні сліди зберегти. Коли людина приходить на цвинтар і видить надгробок з кириличною інскрипцією, то народжується якась рефлексія. Спостерігач подумав, що на цій території проживали люди, які мали іншу культуру. Це не стосується тільки православних чи греко-католицьких цвинтарів у Польщі, але також і інших, скажімо єврейських чи німецьких на півночі, які особливо здеставовані. Знаємо, наприклад, що в самому Ольштині більшість німецьких цвинтарів не збереглася.

— Сказати: «рятуємо», «відновлюємо», «впорядковуємо», просто. Але на це все потрібні матеріальні кошти і люди, які б там працювали. Як собі з цим радите?

Ш. М.: — Початок був такий, що люди знаходилися. У 1987 році Станіслав Куцінський придумав таку ідею, щоб діяти суспільним чином. І це добра ідея, бо треба бути свідомим цього, що держава навіть у локальному вимірі, не є в силі допомагати в зберіганні різноманітних національних надбань. Ще тоді він розвісив у варшавських вищих школах плакати, та закликав знайомих туристів, які часто відвідують Б'єщади, на двотижневу зустріч, під час якою будуть порядкувати вибраний цвинтар. Тоді така двотижнева громадська робота, яку нині ми б назвали волонтерською працею, відбулася завдяки міністерству культури й мистецтв за посередництвом Товариства охорони архітектурних пам'яток, але й завдяки коштам Студентського кола бескидських провідників з Варшави. І так було протягом перших десяти років. По десяти роках товариство охорони пам'яток подякувало нам за співпрацю пояснюючи це нестачею коштів.

По десяти роках організація, яка звалася «Надсяння», поміняла назву на «Магурич», і розпочала пошуки коштів в різних фундаціях. Коли ж йдеться про людей, то єдиним ключем, за яким їх шукаємо — це охота до праці за дармо. Неважливою є національність, погляди, віросповідання, хоч скінгеда на українському цвинтарі важко собі уявити. Але я мав нагоду навіть з ними працювати. Виявилось, що їхній святогляд теж міняється. Не пам'ятаю вже, як вони до нас потрапили, але два тижні пропрацювали. Натомість гроші походять в переважній більшості з фундацій, а не з публічних засобів, хоч

На цвинтарі треба і свічку запалити, але й пам'ятники відновити.

Цвинтар в Угнівку чекає на порятунк.

цього року вдалося нам здобути їх і в Міністерстві культури і національних надбань. Люди прибувають звідусіль, а інформації розходяться з вуст до вуст. Радше не шукаємо волонтерів через інтернет. Але, для прикладу, метою нашої теперішньої поїздки, є, щоб тим, що робимо зацікавити українські середовища, бо ж впорядковуємо українські місця пам'яті. Протягом 26 років нашої діяльності з-посеред коло однієї тисячі волонтерів, лише двадцятка мав українські корені. Відношу враження, що пропорції не вельми задовільні. Але тут не національність, віросповідання, ані навіть освіта не є важлива. До громадської роботи потрібна спеціальна конструкція людини, яка розуміє потребу участі в цій ідеї. Маємо волонтерів віком до вісімдесяти років...

О. С.: — Те що протягом 26 років в «Магурич» працювало понад тисячу осіб, а з того лише двадцять українського походження — це для нас не найкращий результат. Однак я думаю, що люди не знають про існування таких постійних заходів, як рятування цвинтарів, не знають про існування «Магурича». Ми вирушили у поїздку, щоб поінформувати, що ми є, заохотити до участі, і повідомити про спосіб нашої роботи. У нас працювали діти, яким

було по вісім років, а найстарший волонтер з Боснії та Герцеговини, професор географії мав понад 80 років. Основне, щоб мати бажання, потребу в серці, прагнення зробити щось для інших і для себе, для своїх предків.

— Які сподівання маєте на ОУП, чи воно підтримує вашу ідею?

О. С.: — Звичайно, що підтримує. Ця поїздка відбулася завдяки Об'єднанню, яке її фінансує. Слід сказати, що в українських середовищах немає інших організацій, які б так цілісно і послідовно займалися цвинтарями. Звичайно є й окремі заходи, які організують колишні мешканці, чи окремі табори пласту, але немає окремої організації, яка б так послідовно протягом досить довгого періоду, займалася суто цвинтарями, каплицями, природними хрестами, іншими слідами української матеріальної культури в південній Польщі. ОУП це розуміє, і тому допомагає нам в поширенні інформації в українських середовищах, щоб знайти людей. Я бачу цю відкритість і сподіваюся, що вона нам усім допоможе.

Розмовляв: Степан Мігус

Великодні

Сонце сяє у ясніх блакиті,
Теплим променем цілує світ увесь.
І серця для радості відкриті:
Знайте, люди, що Христос Воскрес!
Пташечки цвірінькають надворі —
То вони співають Богу честь!
Позабудьмо сумніви та горе,
Бо Христос Воістину Воскрес!

Зоряна ЖИВКА

Папа Бенедикт XVI й українські греко-католики

19 квітня 2005 р. Конклав кардиналів вибрав нового Папу, кардинала Йозефа Алоїса Ратцингера, який вибрав собі ім'я Бенедикт XVI.

Вірні Греко-Католицької Церкви прийняли цей вибір з великим довір'ям, сподіваючися, що подібно як його попередник на Петровому престолі, так і Бенедикт XVI присвятить багато уваги українським греко-католикам. Була це вже, щоправда, інша епоха, інший підхід до багатьох проблем, як на початку понтифікату Івана Павла II. Українська Греко-Католицька Церква від подій з 1978 року пройшла довгий шлях від підпільної Церкви аж до повністю явної, тобто пройшла шлях повного воскресіння. Від 1991 р. УГКЦ в Україні стала дійсно легальною.

В особі Івана Павла II українські греко-католики мали духовного опікуна, який з далекого Риму постійно наполягав на іне право до релігійної свободи. Папа був дуже відкритий на християнський Схід, наслідком чого стала публікація Апостольського Листа „Orientale Lumen”. Був прихильником діалогу оснований на правді та любові. Не всі це розуміли. Однак Папа саме в Українській Греко-Католицькій Церкві бачив міст між Сходом і Заходом. Згадав про це під час свого паломництва в Україну в 2001 р. Отже, не здивували голоси українських греко-католиків про ставлення нового Папи відносно УГКЦ.

Рішення про резигнацію з папського служіння одночасно примушує задуматися, яким був понтифікат Бенедикта XVI щодо місцевої спільноти, яку становить Греко-Католицька Церква. Вісім років пастирського служіння дійсно не було довгим понтифікатом. Не можна його також оцінювати так партикулярно, не беручи до уваги великої кількості проблем, з якими змушений був боротися Папа Бенедикт XVI.

У своєму інтерв'ю для РІСУ Блаженніший Любомир Гузар сказав, що під час одної з зустрічей з Папою в Римі сказав Його Святості про можливість зректися уряду Глави УГКЦ з огляду на стан здоров'я. Папа Бенедикт XVI мав сказати, що це добрий напрям і він відноситься до нього схвально. Недовго потім, на початку 2011 року Папа прийняв резигнацію з уряду кардинала Гузара. Українська Греко-Католицька Церква опинилася в новій ситуації. Синод греко-католицьких єпископів з підтримкою Бенедикта XVI вибрав нового главу, молодого 42-річного єпископа з Буенос Айрес, родом з України, Святослава Шевчука. Папа прийняв цей вибір як подих молодості й нового духа в українській Церкві. Недовго після вибору він приймав вже на аудієнції у Ватикані нового Києво-Галицького Верховного Архiepіскопа. Був це акт великої віри у Бога, але також і довір'я до Синоду українських єпископів. Це відважне рішення відкрило нову сторінку у житті цієї спільноти, найбільшої серед Східних Католицьких Церков. Черговий раз повторилося прохання про утворення патріархату УГКЦ, до чого ця Церква має право. Гарантує це рішення Ватиканського Собору II записане в документі Orientalium Ecclesiarum. Патріархат це повна форма існування кожної помісної Східної Церкви. Як зобов'язався новий глава УГКЦ архiepіскоп

Святослава Шевчука, перед виїздом до Ватикану, першим питанням, з яким звернеться до Папи Бенедикта XVI буде прохання про установлення патріархату для українських греко-католиків. Отже, віджили сподівання, що здійсняться довгоочікувані надії й УГКЦ отримає повні структури. Проте, як показав понтифікат Бенедикта XVI, сподівання ще не здійснилося. На думку Кардинала Гузара Папа дуже позитивно ставився до прохань українських греко-католиків. Мабуть ці прохання знов скеровані будуть до нового Папи і все залежатиме від добра Церкви, чи скоро вони будуть реалізовані.

Варто нагадати, що за понтифікату Папи Бенедикта XVI, відбулося з точки зору вірних УГКЦ кілька важливих подій. 21 серпня 2005 р. зі Львова до Києва перенісся, чи скоріше, повернувся на відповідне для себе місце Глава Української Греко-Католицької Церкви Кардинал Любомир Гузар. Знов у 2008 р. покликується до життя Луцький екзархат, який обіймає територію Волині та греко-католиків, які тут проживають. Крім цього появляються три нові Митрополії виділені із давньої Львівської: саме Львівська, Тернопільсько-Зборівська, Івано-Франківська, які починають працювати під кінець 2012 р. З черги на Заході з початком 2013 р. українські екзархати у Парижі та Лондоні отримують статус на єпархії. Не вдалося тільки встановити єпархії для греко-католиків, що проживають в Німеччині та Скандинавії. Подібну ситуацію маємо в Італії та Іспанії, де сьогодні живе та працює приблизно 1 мільйон українців, а опікуються ними греко-католицькі священники, що підлягають місцевим римо-католицьким єпископам. Не були також покликані структури УГКЦ в Білорусії та інших країнах давнього Радянського Союзу. На думку деяких спостерігачів, це результат втихомирення суперечок з Православною Церквою, зокрема російською. Натомість австрійський богослов о. проф. Paula M. Zulehner відзначає, що за понтифікату Бенедикта XVI у відносинах з протестантами і православними був застій, але так було і за понтифікату Івана Павла II. Правда, цей богослов не подає одночасно причин застою. Варто ще відзначити, що архiepіскоп Святослав Шевчук був також назначений Папою Бенедиктом XVI членом Папської ради у справах єдності християн.

Відкритим, проте дуже важливим з української перспективи питанням залишається справа канонізації Митрополита Андрея Шептицького. Не вдалося цього за понтифікату Івана Павла II. Були сподівання на канонізацію за понтифікату Бенедикта XVI. Кардинал Гузар в інтерв'ю для РІСУ говорить, що цей Папа був відкритий на цей постулат і хотів би, щоби канонізаційний процес Митрополита А. Шептицького завершився, а його самого зарахували до лику святих.

З інших важливих з української перспективи подій з понтифікату Бенедикта XVI маємо ще презентацію нового Катехизису Греко-Католицької Церкви «Христос — Наша Пасха», яка мала місце 11 червня 2011 р. Катехизис показує східну теологію, яка повинна бути джерелом тотожності греко-католиків. Одночасно це документ, який має допомогти усім українським греко-католикам розкинутим по цілому світу будувати спільноту. Важливою подією було також проголошення душпастирської програми «Жива парафія — зустріч з живим Христом» на 2012-2020 роки.

Папа-пенсіонер Бенедикт XVI.

Звичайно, Папа мериторично на все це не мав впливу, бо ж усі події виникали з природної потреби розвитку власної Церкви.

Стремління єрархів та мирян Греко-Католицької Церкви до встановлення патріархату правдиві та законні. Шлях, який вона пройшла від моменту виходу з підпілля показує, що має він правильний напрям. Папа Іван Павло II наголошував на відбудові структур УГКЦ, що мало допомогти й узаконити покликання патріархату. За понтифікату Папи Бенедикта XVI дуже мериторично говорили про душпастирську працю, яка має допомогти мирянам краще відчувати сучасність.

Незалежно від вибору Папи суттєвою залишається нова евангелізація так само в Україні, як і всюди, де проживають українські греко-католики. Проголошений 11 жовтня 2012 р. Рік Віри, це душпастирський заклик до поглиблення своєї віри. Нагодою до його проголошення стала 50-та річниця II Ватиканського Собору. Одночасно це також і подвійна нагода до поглиблення своєї християнської тотожності. Напрямок до Бога стає джерелом навернення. Натомість прочитування документів II Ватиканського Собору є нагодою до відновлення власної, східної духовності. У цей спосіб українці греко-католики плекаючи східну духовність стають свідками віри. Роздуми над документом Orientalium Ecclesiarum повинні займати особливе місце в Році Віри.

Важливими завданнями на майбутнє будуть також відносини

з Православними Церквами в Україні, тут також і з Православною Церквою Московського Патріархату. Тут необхідно вести екуменічний діалог. Греко-Католицька Церква має нагоду бути мостом між православ'ям й Апостольською столицею. Все залежатиме від того, як розумітиме українську Церкву Апостольська Столиця.

Окремим завданням буде також діалог з російською меншиною та усіма тими, кому комунізм скривив розуміння Бога. Крім цих завдань належить також задбати про правильні відносини з Римо-Католицькою Церквою в Україні, яка тут знаходиться у меншості.

Крім цього, мабуть, новий Папа повинен з більшою увагою приглянутися конференціям греко-католицьких єпископів Східної та Центральної Європи, й підтримати їх у пошуках компетентного способу служіння католикам східної традиції. Буде це доказ довір'я й більшої автономії греко-католицьких єпископів. Буде це доказ дійсної єдності в різноманітності.

Це лише деякі завдання, що вимагають продовження. Показують програму праці українським греко-католицьким єпископам з новим Папою на майбутнє.

Папа Бенедикт XVI відійшов, але залишив богословську спадщину, яка вимагає точнішого аналізу й зосередження на цьому, до чого протягом цілого понтифікату закликав, до навернення до Бога.

о. д-р Аркадій Трохановський

Ранок Великодня

Він воскрес і немає Христа серед мертвих!
Він помер і воскрес! Вже принесена жертва
І гробниця пуста! Хоч сльозинка на вії в Марії,
Та Марія радіє...

Ангел з неба зійшов, щоб звістити: «Не плачте!»
Ангел каже: «Не плачте! Ви Ісуса побачите!»
«Переможена смерть і не має у некла вже жала!» —
У ту мить вся вселенна співала.
Полотно біле-біле лежить, і забуто про мир...
Полотно біле-біле... Бог прийшов до нас з миром!
І кульбабка жовтіє, мов іскорка воскресіння —
То також вість спасіння.
У Великдень завжди небуденно так сонячно,
Пісня радості лине, в блакиті аж тонучи!
І якими словами віддати Воскреслому честь?!
Він на правду воскрес!!!

Зоряна ЖИВКА

Великдень за ґратами

У нашій історії віра стала невід'ємною складовою творення української ідентичності. Великі релігійні свята становлять частину національної традиції з особливостями, що є властивими лише нам. Тому, хоч би де перебували українці, їхні традиції завжди з ними.

Пам'ятник жертвам політичних репресій у Львові на вулиці Замарстинівській.

У другій половині 1940-х радянська влада взялася за придушення визвольного руху. Протягом 1944 — 1953 рр. тільки із Західної України було депортовано 134 тисячі учасників та прихильників ОУН-УПА і майже 204 тисячі цивільного населення, яке власне становило базу для цього руху.

Для ув'язнених у сталінських концтаборах ситуація була на грані безвиході. Умови роботи, побут, табірний режим та показний атеїзм убивали спочатку в людині людину, а потім і її фізичне тіло. Саме за таких тяжких випробувань духовна основа буття допомагає вижити і зберегти загальнолюдські моральні якості. Не дивно, що відзначення головних свят — Різдва й Великодня — засвідчувало стійкість людини в опозиції до каральної тоталітарної машини, хоч офіційно в'язні мали б «перевиховувати».

У період до 1953 р. найважливішим святом для табірників залишалося Різдво. На це було кілька причин. Саме з Різдвом пов'язано багато українських традиційних дійств, як Вертеп, Коляда. Взимку було менше роботи. Частина в'язнів якраз на Різдво одержували передачі від рідних, оскільки мали право лише на одну передачу на рік. Родичі передавали не готові продукти, а лише компоненти страв (пшениця, горіхи), тоді як на Великдень передавати м'ясні вироби було справою безнадійною — адміністрація таборів їх вилучала. Та й за умов повоєнного побуту в Україні родини, які залишилися без одного, а часто й більше, членів сімей, не могли дозволити на своєму столі таку розкіш. Ще однією проблемою Великоднього святкування було невміння правильно визначити день свята, особливо якщо в лагункті (зоні) не було в'язня-священника. Проте навіть у правильно визначену Великодню неділю святковий стіл складався лише з в'язничного спецхліба, дуже рідко це був домашній буханець.

Із початком весни починалися нові проекти табірної адміністрації — переважно будівельні. І в'язнів виганяли на роботу. Любомир Полюга, зв'язковий та охоронець Головного командира УПА Романа Шухевича, згадує Великдень 1952 р. 4-ї жіночої зони спецтабору № 1 — Мінлагу (м. Інта).

Тоді жіночу бригаду під конвоєм привели на місце роботи — копати промерзлий після зими ґрунт для фундаменту будівлі. Жінки виконали норму до 16-ї години, щоб

повернутися в барак для святкування, проте конвой наказав працювати далі. Відмова бригади спричинила погрози зі цькуванням собаками, попереджальними пострілами вгору. Раптом котрась із жінок заспівала: «Христос Воскрес із мертвих...» Спів підхопили всі жінки — це надало їм моральної сили та стійкості проти свавілля. Конвоїри розгубилися — вперше побачили супротив, і офіцер наказав: «Строїться, пошли в зону!»

У цей період можливими були лише подібні прояви опору.

Після смерті Сталіна ГУЛАГ струснуло потужними повстаннями в'язнів, і це призвело до послаблення табірної системи: на працю виходили без конвою, почали платити за роботу, в'язні могли вільно пересуватися поза власними бараками, але в межах лагпункту. Це зумовило також ширші можливості для спілкування.

Спільні молитви тепер могли доповнювати звичну особисту: Галина Заячківська-Михальчук, котра працювала в мережі ОУН і стала активною учасницею Норильського повстання 1953 р., згадує про таємну домовленість в'язнів у межах зони про Воскресну Утреню перед четвертою годиною ранку, коли відбувалася загальна побудка на роботу. Результат виявився приголомшливим для адміністрації: класичний «Союз нерушимий» випередив «Христос Воскрес із мертвих». Подібний випадок був і 1956 року — в 3-й зоні Мінлагу після Утрени святити великодній хліб.

Моральну стійкість і шанобливе ставлення в'язнів до релігійних свят засвідчує Володимир-Ігор Порендовський, який у 1943 — 1944 роках був шефом зв'язку Крайового військового штабу групи УПА-«Захід», а потім — учасником Кенгірського повстання 1954 р. Проте, очевидно, далеко не всі так плекали традиції:

«На Великдень 1957 року постановив я побачити, як виглядає Сибір у день Великодня, — пише у спогадах Порендовський. — На вахті лагпункту сказав, що мушу перевірити, чи сторожі добре стережуть майна в тартаку.

Пішов я в напрямі оселі. І тут при дорозі зустрів Раскова, що сидів у рові геть зовсім п'яний. Із докором сказав йому:

— Як ви виглядаєте, та ж сьогодні Пасха, чи вам не сором?

У відповідь почув:

— Я вже сьогодні пив за партію, за уряд, за профспілки, за Хрущова, за Леніна, а за Пасху ще не пив. Добра нагода...»

Цікаві спогади залишив нам Григорій Пришляк, який 1944 р. був співробітником Крайового проводу ОУН. 1957 року в Інті, згадує він, Великдень святкували спільно українці з литовцями. Між цими народами в концтаборах склалися найкращі взаємини, адже обидві нації в 1940-х роках підняли потужні визвольні рухи. Ув'язнені литовці та українці організували спільний хор, який виконував великодні співи обома мовами.

Під тиском та опором людей табірної адміністрація перестала втручатися: в'язні не виходили на роботу, а бригадири нікого не примушували. Формально це було порушенням, до того ще й писали фіктивні звіти про відрядження бригад на роботи і виконання норм. Однак реально це стали неофіційні вихідні дні. Адміністрація добре пам'ятала події табірної революції в 1953 — 1954 рр., тому боялася загострювати протиріччя з «політичними»,

котрі, між іншим, працювали краще за «блатних».

Великдень для в'язнів-українців у роки поневірянь був не лише стовпом національної ідентичності та моральної стійкості, а й елементом опору системі. Люди жили вірою у воскресіння України і надією на повернення додому. Подібно до того, як Христос перетерпів муки заради спасіння людства, так і вони пройшли через страждання, щоб засвідчити важкий тернистий шлях до свободи людини та свободи народів.

Ігор ДЕРЕВ'ЯНИЙ,

науковий співробітник
Національного музею-меморіалу
«Тюрма на Лонцького» (Львів)

Нашому Кобзареві

Як щороку в Комплексі шкіл з українською мовою навчання в Бартошицях відзначено пам'ять великого поета українського народу Тараса Шевченка.

Цьогорічний концерт розпочався спільним виконанням «Заповіту» Тараса Шевченка усіма присутніми. Опісля директор школи сердечно привітала всіх, які прибули на Шевченківське свято.

Після вступного слова почалася художня частина, в якій виступили бартошицький хор «Гарячі серця» та шкільні колективи: хор «Лісова пісня» та квартет «Веселика», які виконали пісні на слова Т. Шевченка. Учні гімназії представили монтаж на основі вірша «І мертвим і живим...».

Гарячими аплодисментами публіка нагородила також наймолодших учасників святкувань — учнів III класу початкової школи, які дуже гарно виконали шевченківські твори. Опісля глядачі мали змогу подивитися відеокліп на пісню «Думи мої», яку виконували 300 бандуристів з 11 країн світу.

Після концерту можна було приємно провести час та поговорити при каві та солодощах, які приготували батьки учнів школи.

(мд)

Численно згромаджені глядачі почули рідне слово у виконанні учнів бартошицької школи та хору «Гарячі серця».

Спільне фото на закінчення святкувань.

Віра в Бога

— найцінніший скарб у житті християнина

Віра береться зі слухання і читання Божого Слова.

Папа Бенедикт XVI оголосив Рік Віри від 11.10.2012 до 24.11.2013 рр. За словами Папи, Рік Віри повинен служити сучасній людині, щоб «знала, служила і переживала» свою віру. Щоб цей Рік Віри розбудив у кожного християнина прагнення до глибшого визнання віри в її повноті з переконанням, довірою і надією. Тому, необхідно «целебрувати віру в Літургії, а особливо в часі Євхаристії».

Засоби, які допомагають зберігати віру і нашу традицію

Молитва

Ісус сказав: Усе, чого будете просити у молитві, віруйте, що одержите, і буде вам так (Мр. 11, 24). Щоб глибше пізнати Господа Бога і Його закони нам обов'язково, як християнам, треба постійної молитви. Молитва — це прояв найбільшої любові до Господа Бога. Вона допомагає у глибшому розумінні Божого Слова і Святої Літургії, що становить основні засоби зростання у Христовій вірі та

духовній реляції з Господом Богом. Молитва провадить до пізнання Божих вимог у нашому житті, про які довідуємося у Святому Письмі.

Боже Слово

Пізнання Божого Слова є обов'язком кожного християнина. Прийняте щирим серцем, надає напрямок нашому життю, а також можливість особистого духовного контакту з Господом Богом і радість з добре використаного часу і виповненого добрими ділами. Людина зацікавлена Божим Словом, часто сама шукає Його. Вона бере активну участь у Службі Божій, слухає у ЗМІ, вишукує в найновіших публікаціях, читає Святе Письмо і ділиться ним в родинному колі та серед знайомих.

Духовна єдність у Христовій Церкві

Божий наказ „Щоб усі були одно” скоріше чи пізніше буде виконаний. Завданням християн повинно бути намагання стати зняряддям цього прискорення, щоб настав „Один пастир і одне стадо”. А для цього потрібно, щоб по всіх наших церквах хоча б раз на місяць

(у кожен першу суботу) організувати прохальні Богослужіння про Божу Мудрість для нашого народу, священниче і монаше покликання, з'єднання Церков в Україні й у всьому світі, Боже благословення в усіх Божих намірах.

Плекання візантійсько-київської традиції: літургії, богослов'я, духовності і дисципліни

На мою думку, для пізнання і плекання візантійсько-київської традиції потрібно довшого часу і більшого заходу. Окрім Служб Божих можна організувати й інші Богослужіння. До тих нових, з якими вірні ще добре не ознайомлені, належало б ввести нові засоби для користування і розуміння змісту. Найлегшим і найбільш ефективним способом було б висвітлювання на екранах текстів з Пасхальної Утрени, з Вечірні та з інших рідкісних Богослужінь, а також слова нових пісень. Такі Богослужіння були б зрозумілі, а активна участь вірних оживили б Церкву і поглибила віру.

Свята Традиція під час Св. Літургії

Допоміжними засобами у нашій вірі є розуміння традиції під час Літургії. Збережена до сьогодні

традиція, не завжди йде в парі з вимогами часу. Щоб її практикувати, вона повинна точно відкликатися до Святого Письма, бо лише тоді вона називається Святою традицією і має признання в Божих очах. Якщо люди її творили без огляду на Божий наказ, то наставники Петрові мають можливість все проаналізувати і ввести зміни для того, щоб традиція була підкріплена Св. Євангелією. (Йдеться м. ін. про читання вголос анафори перед переміною хліба в Тіло Христове, а вино — в Кров Христову). Для оживлення нашої віри і справжнього прославляння Ісуса Христа належало б впровадити читання вголос священником цієї анафори, яка звучить: „З цими Блаженними Силами Владико Чоловіколюбче і ми кличемо і мовимо: Святий єси і Пресвятий, Ти і Єдинородний Твій Син, і Дух Твій Святий: Святий єси і Пресвятий і велична слава Твоя. Ти світ Твій так возлюбив, що і Сина Свого Єдинородного дав, щоб, усякий хто вірує в Нього, не загинув, але мав життя вічне, Він прийшовши і сповнивши весь задум що до нас, в ночі, в яку Його видано, а радше Він сам Себе видав за життя світу, прийняв хліб у святі Свої і пречисті, і непорочні руки, воздав хвалу і благословив, освятив, переломив,

Послання

Блаженнішого Святослава, Верховного Архієпископа Києво-Галицького, до молоді

(Продовження з 1 сторінки)

способами намагаються переконати, що треба багато вчитися, багато працювати, багато заробляти, щоб чогось досягти в житті, щоб бути успішним. Не заперечуючи важливості бажати великого в житті і не сумніваючись, що для досягнення амбітних цілей потрібно докласти рук, розуму і серця, усе ж слід спитати: а що означає для віруючої людини досягнути успіху в житті? У чому полягає цей успіх? Які критерії успішності життєвого шляху? Ці питання маємо ставити передовсім у світлі земного життя нашого Божественного Вчителя — досконалого Бога і досконалої людини. Бо в усіх наших людських пошуках і змаганнях найважливішим є відкрити й віднайти властиву мету свого життя, щоб не розміняти його на дрібниці, — мету, яка відповідає величчю гідності й величчю покликання людської особи. Пам'ятаймо, що справжній життєвий успіх походить не від суспільства, ні від політики, ні від економіки, а від Бога. Саме Він є істинною метою людського життя.

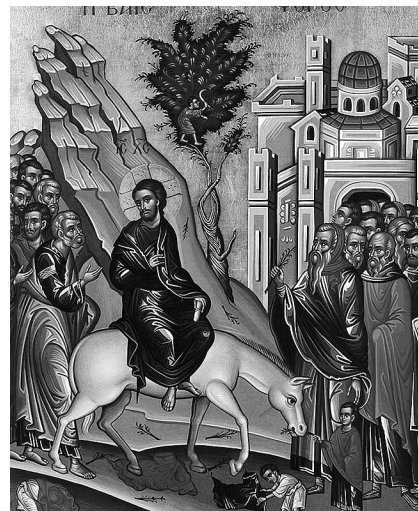
Великою і славною людиною може бути лише беручи участь у величчю й святості єдиного Господа Бога! А Його величчю і славою стають нам, звичайним людям, доступними в особі Ісуса Христа силою та діянням Святого Духа. Саме в цьому дусі з далекого Сибіру писав свого пастирського листа Патріарх Йосиф (Сліпий), закликаючи передусім молодих людей: «Великого бажайте!»

Пророк Єремія проголошує: «Так говорить Господь: „Хай не хвалиться мудрий мудрістю своєю, хай не хвалиться сильний силою своєю, хай не хвалиться багатий своїм багатством! Ні! Хто хвалиться, хай хвалиться тим, що розуміє і знає мене, що я — Господь”» (Єр. 9, 22–23). Бог є великим, і знайти

Його — означає збагнути сенс свого життя і мати можливість посісти своє місце в суспільстві. Хто знаходить Бога — той знаходить себе, інших і сам стає великим.

Ми часто чуємо, що сучасна українська молодь є глибоко розчарована, різні соціологічні дані показують, що більше ніж половина молодих людей готові емігрувати з країни, коли випаде така можливість, вони не довіряють державі та її інститутам, часто не можуть знайти свого місця в житті та моральних орієнтирів. Насправді, це не лише український феномен, схожі тенденції простежуються в багатьох європейських країнах, навіть у тих, де рівень добробуту є набагато вищим, аніж в Україні. Причиною такого глибокого розчарування є втрата відчуття впевненості, як зовнішньої, так і внутрішньої. Що ж, як не глибока віра в Бога, може повернути цю певність? Адже саме віра робить доступною молодій людині велику мету — особу живого Христа. Саме жива віра дає тверду надію та звершується в любові.

Патріарх Йосиф у вже згаданому великодушному посланні «Великого бажайте!» писав: «Одушевлятися великим, високим і мати заодно перед очима гідну мету — само собою підносить людину... Велике не затемнює погляду малаважними речами, але поширює його... Христова програма — це програма на вічність, яка підносить людину так високо, що вище ніхто». Ці слова написані далекого 1957 року, коли наша Церква була в катакомбах, сам митрополит був в'язнем радянських таборів, а люди, до яких він це послання звертав, почувалися зацькованими гвинтиками гігантської машини, невідьляниками комуністичної системи.

Актуальність цих слів не поменшала сьогодні, коли українське суспільство справді потребує змін. Русійською силою кожного суспільства є молодь з її інстинктивним прагненням правди, справедливості й свободи, але вона водночас найбільш уразлива до зовнішніх і внутрішніх чинників. Тому настільки важливим є об'єднання навколо справжніх вартостей, загальної справи, щоб сукупність спільних добрих діл, хай невеликих, була настільки масштабною, що привела б до глибоких суспільних змін.

Справді, у сьогоднішньому світі важко бути молодим, а ще важче бути молодим християнином. Переслідування завжди були притаманні життю Церкви, але в сучасному західному світі вони стали іншими, більш витонченими, прихованими, а тому — не менше загрозливими та руйнівними. Часто молода людина соромиться сказати про своє християнство, боячись бути осміяною.

Закликаю вас поглянути на своє щоденне життя через призму віри та любові. Сьогодні світ вабить молоду особу вседозволеністю, заховаючи ставитися до людей як до речей, нівелюючи поняття гідності та цінності людського життя. Тому

перед нами неминуче постає важливий вибір: або зруйнувати себе, піддавшись спокусам, або обрати життєвий шлях із Христом, дозволити Господові перемінити себе, надати сенс своєму життю, щоб відтак нести цьому розгубленому та зневіреному світу Добру Новину — послання справжньої любові, про яку навчає апостол Павло (пор. 1 Кор. 13, 4–7). Живімо життям чистоти, як тілесної, так і духовної, та пам'ятаймо, що каже Христос: «Блаженні чисті серцем, бо вони побачать Бога» (Мт. 5, 8).

«Осанна! Спаси нас, Сину Давидів!» — співав молодий Єрусалим, зустрічаючи Христа та очікуючи Його слави, відновлення царства, перемоги. Натомість справжня слава і величчю були виявлені у страстях, смерті на Хресті та воскресінні. Те, що світ вважав приниженням і поразкою, насправді стало вивищенням і тріумфом Божої любові. Цю славу і величчю важко було зрозуміти суспільству дві тисячі років тому, не просто прийняти й тепер. Але без цього розуміння неможливо пізнати великого Бога та пережити справжню пасхальну радість.

Бажаю всім вам, дорогі молоді друзі, завершити Великий піст так, щоб «Христос вірою оселився у ваших серцях», і ви, закорінені й утверджені в божественній любові (пор. Еф. 3, 17), удостоїлися тієї пасхальної радості та досвіду божественної величчю й слави, що їх нам об'явив Спаситель у таїнстві своїх страстей і воскресіння.

Благословення Господнє на вас!

† СВЯТОСЛАВ

Дано в Києві, при Патріаршому соборі Воскресіння Христового, 18 квітня 2013 року Божого

дав святим своїм учням і апостолам кажучи: „Прийміть, їжте...” так само і чашу по Вечері, кажучи: „Пийте з неї всі, це є кров Моя...”

Нехай в нашій Св. Літургії не забракне місця на те, що дуже для нас мирян вагоме і трансцендентне. Як відомо, Євхаристія є найважливішою точкою в Літургії, є її звершенням. Нам треба задуматися і звернути увагу на те, чи під час нашої Літургії момент перетворення гідно підготовлений. На мою думку і членів молитовної групи, підготовкою до цього є приписана анафора Св. Василя Великого, яку священник повинен промовляти так голосно, щоб вірні його чули і розуміли всю важливість цього моменту, щоб не прочитували у той час, коли вірні співають „Свят, Свят, Свят...”, а лише після цього співу, в якому священник також братиме участь. Тоді-то усі вірні можуть разом зі священником пережити цей найважливіший момент у Св. Літургії.

Наша віра вимагає, щоб ми з повною свідомістю і великою побожністю клякали перед живим Христом. У Св. Євангелії читаємо: „На Ім'я Ісуса зігне коліно кожне сотворіння...”, а ми не стосуємось до цього заклик. У кожній церкві діється по-різному. У Св. Літургії є моменти, де належить стати на коліна, м. ін. під час Освячення Дарів і тоді, коли під час Служби Божої священник, тримаючи в руках Чашу з Найсвятішими Тайнами, повернений лицем до вірних перед Св. Причастям виголошує: „Вірую Господи...”

Давніше, за церковною традицією, священник після прочитання Св. Євангелія з великою повагою підносив книгу Святого Письма і нею робив знак хреста, благословляючи у церкві всіх вірних. Момент піднесення книги Св. Письма і виконання нею знаку Хреста утворює вірних в тому, що на них сходять благословення самого Христа, бо в цій книзі є записані Його слова, скеровані до нас і тому цю книгу називаємо книгою усіх книг.

Для випрошування в Господа Бога потрібних ласк та на більшу Його славу і подяку за всі дари, можна б організувати при церкві Молитовні групи, а також хоч раз у місяць єднатися в молитві у визначеному та затвердженому парохом намірі. Ці додаткові заходи зміцнюють нашу віру і додають сили для її тривання і поглиблення.

Готовність до самопожертви серед випробувань у вірі

Ми, християни, маємо бути завжди готові до виконання завдань, які є згідні з Божою Волею. Брати активну участь на Богослужіннях у наших Церквах, обов'язково молитися і піднімати пости у важливих намірах: особистих, родинних, парафіяльних, батьківщини і світових. Допомогати у потребі тим, які знайдуться на дорозі нашого життя.

Христос „Дорога, Правда і Життя” для кожного християнина

Ісус Христос сказав: „Я є Дорогою, Правдою і Життям”. Ми, віруючі в Господа Бога і шанувальники Його Закону, повинні часто задумуватися над цими словами, щоб пам'ятати ким є для нас Христос і якою дорогою зобов'язані ми ходити. Нашим завданням є переказувати ці слова тим, які ще не мають Євангельського знання та тим, які пишуть релігійні книжки нагадати, що звернення про Божі Особи і до Всіх Небесних Сил завжди належить писати з великої літери.

Приналежність до Вселенської (Католицької) Церкви, як вірність Христовій молитві: „щоб всі були одно”.

Дух часу, на мою думку, вимагає, щоб нашу Церкву назвати „Українська Вселенська Христова Церква” (УВХЦ), яка триватиме в єдності з наступником Петра.

Слова в Літургії „...вас православних християн” вважаю невластивими, тому що ми не можемо бути впевнені, що в Божих очах правильно прославляємо Господа Бога. Ми ж охрещені в ім'я Христа, засновника Св. Церкви. Слова „і вас усіх християн” мають ширше значення, яке обіймає усіх християн, в тому й православних. Тому правильно називаємося — християни під патронатом самого Ісуса Христа. Коли обмежимо до „всіх православних” поповнюємо гріх гордості, подібно як фарисей, якого молитви Господь Бог не прийняв, а помилував скромного каянника — митаря. Гордимися Господь погорджує. Водночас слово „православних християн” викликає в деяких вірних негативну реакцію, чого у Христовій Церкві не повинно бути.

Також тими словами ми завужуємо роль нашої Церкви, яка за Володимира Великого була вселенською. Тому, з нагоди 1025-ліття хрещення Русі-України доцільно було б надати нову назву — Українська Вселенська Христова Церква (УВХЦ), яка охоплювала б усі Церкви в Україні і поза її межами

Хтось підкинув нам таку думку, щоб ми це слово „православних християн” почали вживати під час св. Літургії, не звертаючи уваги на його значення і потребу, тоді коли маємо становити „Одно” — Христову Церкву.

Як доказують наші богослови, що богословський термін „православний” був вжитий Церквою перший раз авторитетно на Халкедонському IV Вселенському Соборі (451 р.) проти монофізитів, що заперечували єднання двох природ, Божої і людської в одній особі Ісуса Христа, і ним названо тих вірних, що „право славлять” Бога.

Ця далека історія, вже тоді свідчила про поділ віруючих християн, на православних і неправославних. Однак усі ці люди були християнами. Тому на всі часи слова „Вас усіх християн” є завжди історичні і згідні зі Святим Письмом, в якому Ісус закликає усіх людей: „Щоб були одно”.

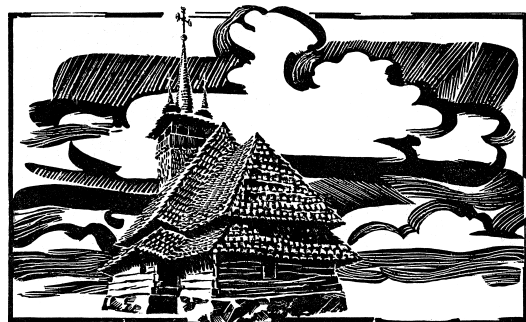
Готовність ділитися своїми духовними скарбами з усіма, хто прагне зустрічі з Христом

Нашим християнським обов'язком є усім людям, яких зустрінемо на дорозі нашого життя, допомагати творити можливість активного контакту з Господом Богом:

- допомагати Церкві творити окремі різновікові групи для зустрічей на молитвах, присвячених вибраним намірам,
- заохочувати вірних до прощ на Святі Місця культу Пречистої Діви Марії,
- наголошувати на потребу існування Святих місць та опіки над ними для зміцнювання духовної єдності з Богородицею і Її Сином Ісусом Христом,
- з нагоди Року Віри та 1025-ліття Хрещення Русі-України відновляти прадідівські хрести, ставити нові, щоб пригадували ці знаменні події.

Може уважний Читач поділитися ще іншими цінними пропозиціями. Нехай ці роздуми знайдуть зрозуміння і допоможуть плекати та поширювати глибоку віру в Господа Бога, щоб переживати радість з нагоди Року Віри і рівночасно 1025-ліття Хрещення Русі-України. Бо з нами Бог!

Катерина Козак,
Перемишль

Зустріч з Президентом Польщі

24 квітня 2013 року Архієпископ Іван Мартиняк, митрополит Варшавсько-Перемиський УГКЦ в Польщі разом з депутатом Мироном Сичем, Головою Комісії Національних та Етнічних Меншин Сейму Республіка Польща зустрівся з паном Броніславом Коморовським, президентом Польщі а також його міністрами: Яцеком Міхаловським, головою канцелярії президента та Яроміром Соколовським, заступником державного секретаря в канцелярії президента.

Митрополит Мартиняк передав Президентові Звернення Синоду

єпископів УГКЦ з приводу 70-их роковин Волинської трагедії та запросив його на Панахиду за жертви цієї трагедії, яку 27 червня поточного року в церкві ОО. Василіан у Варшаві відслужить Святіший патріарх Святослав, Глава УГКЦ.

Архієпископ Іван Мартиняк та депутат Мирон Сич зустрілися також з головою Сенату Богданом Борусевичем та заступником голови Сейму Цезари Грабарчиком, який є одночасно головою Польсько-Української Парламентської Асамблеї.

Ієромон. Ігор Гарасим ЧСВВ

Зустріч Митрополита Івана з Президентом Б. Коморовським.

Зустріч з маршалком Сенату Польщі Б. Борусевичем.

Святіший Отець написав листа Главі УГКЦ

На ім'я Блаженнішого Святослава (Шевчука), Глави Української Греко-Католицької Церкви, надійшов лист від Святішого Отця Франциска.

У листі, зокрема, йдеться: «Сердечно дякую Вам за привітання, які Ви надіслали мені від імені всієї Української Греко-Католицької Церкви з нагоди мого обрання на Петровий престол.

Я мав нагоду пізнати спільноту українських греко-католиків в Аргентині і задуго з великою приємністю наші зустрічі в Буенос-Айрсі та Вашу ревність у пастирській опіці свого стада.

Поручаю всю Вашу Церкву опіці Пресвятої Діви Марії і прошу Вас молитися за мене та за служіння, яке Господь мені доручив. Уділяю Апостольське благословення Вам, всьому Священному Синодові,

священникам, богопосвяченим особам і всій Українській Греко-Католицькій Церкві».

Департамент інформації УГКЦ

Папа Франциск.

Великодня субота

У суботу в Україні та на поселеннях готують крашанки і писанки, а в післяобідній час починають освячувати великодні кошики. Кошики зазвичай святково прикрашають зеленню (барвінком) і наповнюють їх спеченими пасками і яйцями. А ще кладуть ковбасу, шинку, сіль і зелений хрін на згадку про гіркоту Христових страстей. Подекуди додають домашній сир і масло. Сир готують у вигляді спресованої плесканки або у вигляді сирної паски. Все накривають вишитим святковим особливим візерунком рушником. Про Великодню суботу пише у своєму етнографічному нарисі «Звичай нашого народу» Олекса Воропай (Мюнхен 1958).

У Великодню суботу роблять крашанки або, як кажуть на Київщині, «галунять яйця», а в Карпатах — «сливчать сливки».

За народним віруванням, крашанки готуються в суботу тому, що яйця, пофарбовані в п'ятницю, швидко псуються, а, будучи зробленими в суботу, вони зберігаються протягом усіх свят.

Здебільшого фарбують у червоний, жовтий, синій, зелений і золотистий кольори. Для червоного беруть у крамниці червону фарбу і фуксин; для жовтого вживають суху торішню траву «свербель» або яблуневу кору; для синього — варять проліски, а для золотистого купують спеціальні порошки. Вживають ще сушені ягоди бузини чорної, лушпиння цибулі, кору з чорноклена. Яєць красять тринадцять (маються тут на увазі дванадцять апостолів і Спаситель). Найбільше готують червоних крашанок. Не годиться робити чорних, бо вони нагадують про кров «лукавого». Перше фарбоване яйце зберігають і, як треба, підкурюють ним хворого на пропасницю.

«Яйця фарбують здебільшого в червоний колір, бо це нагадує про кров Спасителя. Вживають суху траву «серпій», варять її, а потім кидають у навар яйця: він фарбує їх у жовтий колір. Лушпиння з свячених яєць зберігають на підкурювання людей і худоби проти пропасниці. Селяни вірять, що в свяченому яйці є сорок милостинь і що в ньому перебуває „Дух святий“»

«Найбільше роблять червоних крашанок... Раніше випускали з яйця всю рідину, порожне фарбували і вішали коло ікон; тепер цей звичай майже вивівся, бо хтось сказав, що тоді, коли гримить грім, «той, що під греблею сидить», ховається в порожніх крашанках...»

«В той день починають сливати сливки (сливчити) — писати писанки чи малювати... Ті наливають у горнець найкраще квасного борщу, бо добре, красне слив'ється сливки, всилують бразилію і варять. В той відвар вкладають яйця і по часі виймають готові сливки. У Велику п'ятницю не слив'ять, бо свято, аж в суботу і інші дні до Провідної неділі... У великодню суботу пускають скарлущі з яєць на воду, аби рахмани спорзнилися».

Писанки

Звичай робити писанки, та крашанки виник у нас в Україні дуже давно. У вісімдесятих роках XIX століття, при розкопках Кривушанської могили археолог Уваров знайшов глиняні яйця. Такі ж яйця знайшов у 1908 році і Хвойко при розкопках на Полтавщині. Крім того, вчені порівнювали орнаменти на посудинах, що були знайдені при археологічних розкопках, з найстарішими орнаментами писанок і довели, що звичай розмальову-

вати писанки походить у нас на Україні ще з передхристиянських часів.

Найстаріший орнамент на писанках подекуди зберігається ще й досі. Він переважно геометричний: трикутники, спіралі, кола, сорококлінці, сорок гілок тощо. Все це — знаки різних ритуалів або священні числа. Колись, імовірно, все це в'язалося з атрибутами поганських богів. У християнські часи це вже набрало іншого змісту, і тепер число сорок, наприклад, пояснюється сорокденним постом або існуванням сорока святих мучеників.

В наш час в орнаментах писанок шукають не тільки історичного змісту, а й мистецтва. Тепер, крім традиційних, зустрічаються на писанках і нові, мистецьки досконаліші орнаменти...

Щождо самого звичаю писати писанки, то в наддніпрянській Україні він, на превеликий жаль, занепадає. Причин цьому є багато, а найголовніша з них — економічний занепад селян за останнє тридцятьліття. Завдала великої шкоди і остання війна, бо найкращі зразки писанок, які зберігалися в музеях, знищені. Так, у київському музеї з колекції числом понад сім тисяч писанок не збереглося ані однієї.

Тяжко сподіватися, щоб в умовах колгоспного села цей вид мистецтва міг знову відродитися. Західня Україна, а в першу чергу Гуцульщина, ще плекають мистецтво писанок, і дав би Бог, щоб воно там зберіглося якнайдовше.

Спосіб виготовлення писанок, хоч і простий, проте вимагає неабиякого хисту, бо малювати на опуклій поверхні яйця значно тяжче, ніж на рівній поверхні полотна чи паперу.

Інструментом для виготовлення писанок є «кісточка» — це паличка з бляшаною трубою на кінці. На сирому яйці кісточкою ви-малюють розтопленим воском ті місця, що їх треба лишити незафарбованими: обвідки, крапки та оперізування. Спочатку фарбують яйце в ясну фарбу, наприклад, у жовтій. Після цього яйце виймають з фарби і кладуть, щоб висохло. Коли воно висохне, на ньому кісточкою наводять віск на ті місця, що мають лишитися жовтими. Потім фарбують у другій, цього разу темнішій фарбі. І так роблять доти, доки писанка не набере такого вигляду, якого хоче їй надати писанчарка.

Коли вже малюнок закінчений, писанки складають у череп'яну миску і кладуть у піч, де повинна бути температура 35-40° Цельсія. Коли віск розтопиться і спливе з яйця, писанка готова.

Дуже вправно роблять писанки гуцулки. Проф. Д. Горняткевич розповідає, що йому доводилося спостерігати, як одна вже літня жінка на Гуцульщині зробила тридцять шість писанок впродовж одного дня, при чому вона в цей день не покидала і своїх щоденних господарських справ — палити в печі, варити їсти, годувати тварини, доїти корів та ще й бавити малу дитину. Все це не перешкодило їй відтворити традиційний орнамент з високим мистецьким хистом.

На Лемківщині писанки пишуться голівкою шпильки, що гострим кінцем устромлена в патик. Пишуть кривульки і колісцята воском, що кипить у бляшаній коробці на залізній блясі або над вільним вогнем на

Освячення великодніх кошиків у Перемишлі.

Освячення пасок у Пененжні.

триніжках. По писанні кидають до фарби. Краски роблять з лушпиння цибулі, дубової кори, червоного, зеленого та блакитного паперу. Як пише Юліян Тарновин, лемківські писанки не багаті на вибагливий орнамент; вони простенькі, але гарні. Кругло писані пасочки (тоншим кінцем до середини) означають сонце, менші — зірки; іншими зорами є квіти, хрестики, цятки і легка

проба мережок. Писанки звичайно одно- або двокольорові. Багато фарб до писання писанок лемки не вживають.

Ще жива традиція писанок і в Закарпатській Україні. Щождо мистецької якості, то вони, як нам здається, поступаються перед писанками Гуцульщини і наближаються до лемківських писанок.

(ред)

Пам'ятка літургійного співу нашої Церкви

Культурна спадщина Перемиської єпархії величезна, а її дослідження в останніх роках набули конкретних форм. Одним з найсвіжіших здобутків на цій ниві є книжкова публікація рукописного Ірмолая улюцького дяка Михайла Левицького. Навчаючись регентського ремесла в Дяко-учительському інституті в Перемишлі, переписав він його для своїх потреб Roku Panskiego 1838. w Instytucie Przemyskim, як сам занотував на останній сторінці рукопису. До наших днів збереглася тільки частина цього рукопису, який ще у середині XIX ст. потрапив до колекції рукописів львівського крилошанина о. Антона Петрушевича, а після війни — до фондів Наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка у Львові. М. Левицький уклав ще кілька інших рукописів, зокрема молитовник та духовний співаник.

Інформацію про Ірмолай Левицького в науковий обіг увів проф. Юрій Ясіновський, публікуючи його точний опис у капітальному каталозі

Українські та білоруські нотолінійні Ірмолай 16-18 століть (Львів: Місіонер, 1996). Саме ця праця стала поштовхом для видавців підготувати і опублікувати друком цю пам'ятку. Нагодою стала п'ята річниця утворення Регентського інституту Перемисько-Варшавської Архиепархії, який покликав до життя Митрополит Іоан (Мартиняк) окремим декретом від 1 грудня 2006 р. Проф. Ясіновський очолив теж Редакційну колегію видання.

Рецензована книжка складається з кількох частин, а відкриває її Слово від видавців, у якому мовиться про те, що у серії [Пам'ятки сакральної музики Перемиської єпархії — М. О.] плануємо публікувати музичні рукописи створені на теренах історичної Перемиської єпархії в різні періоди її існування (стор. 7). Далі йде біографія спонсора цього видання, тобто п. Антона Лехоцького з Ольштина, який профінансував вихід цього видання. Належить додати, що п. Лехоцький, це уродженець лемківського

Великодні оповідання дітям

Підсніжник

Коли Ісус помер на хресті, сумувала вся природа. Земля дрижала, сонце затьмарилося, вітер віяв понад Голгофою. Довкола завмерло все життя. Трава зів'яла, квіти схилилися, пішов сніг, так що довкола хреста не було нічого зеленого.

Увечері прийшов Йосиф із Ариматеї з Никодимом і зняли тіло Христове з хреста та поклали Його на коліна Богоматері, що плакала над Ним. Коли несли тіло Ісусове в місто, щоб там поховати, ішли за ним побожні жінки. Вони були дуже сумні, зникли всі їх надії та спомин про всі обітницї Христові — вони бачили тільки смерть і кінець. Ще раз прийдуть вони, щоб намастити пахощами тіло Христове, а потім уже не побачать Його, життя попливе, як пливо досі — без потіхи, без миру, що тільки Він міг дати. Заплаканими очима споглядали жінки на засніжену гору та нарікали, що вже ніколи не буде весни і вже всі квіти загинули.

Марія, Мати Божа, чула всі ті жалі, і їй боліло, що жінки такі маловірні.

— Ні, — прошепотіла вона, — ні, мій Ісусе, це не кінець! Ти воскреснеш, я знаю це! Тільки хвилинка... тільки хвилинка...

А що жінки далі бідкалися, вона обернулася та сказала:

— Він воскресне та знову буде між нами, ви не повинні сумніватися. Ми ще втішатимемося, і Його Царство перетриває всі царства землі.

Жінки ж дивилися на неї зовсім безнадійно й говорили:

— Все вмерло, все вмерло! Ось уся гора під снігом.

Тоді Марія підняла долоню та зловила в неї одну сніжинку, що впала з неба. Вона дмухнула на неї, і, щойно її віддих торкнувся сніжинки, стала сніжинка тендітною білою квіткою на зеленому бильці.

— Це знак воскресіння, — сказала Божа Мати жінкам. — Зо снігу повстала маленька квітка, а сніг — це ж смерть. Так треба нам вірити, що ваш Господь житиме, хоча тепер ви йдете за Ним як за вмерлим.

І Марія спинилася та посадила білу квітку в землю, вкриту снігом. Там вона пустила корінці та прийнялася, і холод не шкодив їй.

Наш народ називає цю вчасну квітку «скорозростом», або «підсніжником». Вона оголошує світові й тепер, що нам у смутках не слід втрачати надію та що той, хто помер, воскресне, як воскрес Христос, своєю смертю смерть поборовши назавжди.

Воскресне полум'я

Удосвіта у Воскресну неділю пішли жінки до Ісусового гробу. На превелике здивування побачили, що хтось відвалив камінь, що замикав вхід до гробу. До гробу входили стривожені. Коли ввійшли, засвітили свічку і побачили янгола, що сидів у головах гробу та яснів, як сонце.

Очі його мали ясність блискавки, а одяг блищав, як сніг. Марія Магдалина, побачивши світло, вийшла із гробниці, встромила свічку у землю перед входом та повернулася назад до товаришок. З жаху жінки мов оніміли. Тоді мовив їм янгол:

— Чого шукаєте живого між мертвими? Чи ж не тямите, що Господь заповів, що третього дня воскресне? Ідіть і скажіть учням його, що ви тут бачили.

І вони вийшли. Надворі схилилася Марія Магдалина, щоб узяти свічку. Та, коли простягла руку по свічку, легко скрикнула. Інші жінки спинилися та роздивлялися, що там сталося. І всі побачили, що поки вони були в печері, свічка змінилася. Вона стала квіткою. Високість і стрункість свічки залишилися, однак полум'я було вже не одне: її оточувало багато лагідних племінців. Було

це ясне жовте цвіття. На самому spodі горіли великі, розквітлі квіт-племінці. Що більш угору, то менші були вони, а на самому верхечку були пуп'янки. Це були гноти, що ще не горіли. Завжди, коли одне полум'я згасне, зразу запалюється нове цвіт-полум'я. Так спинається світло помалу, щораз вище, до синього неба.

Цю квітку називає наш народ «дивиною», або «царською свічкою». «Дивиною» тому, що здивувала побожних жінок, а «царською свічкою» тому, бо вона зацвіла раненько у Христове воскресіння, на його честь.

Коли побожні жінки вийшли з гробу та зайшли на леваду, на ній горіло жовте полум'я. Було того полум'я густо та багато. Жінки відразу здогадалися, що туди приходив Господь. Вони не зважилися йти за таємними слідами. Вогники були ніжні, мов шовк, та непорушні. Квіти, що вирости під святими ногами воскреслого Спасителя, — це нагідки, або крокіс. Обидві назви нагадують нам, що ця квітка зацвіла під ногами Ісуса, що воскрес, бо назва «нагідки» говорить, що квіти зацвіли під ногами Ісуса, а «крокіс» — що квітки цвіли скрізь, де крокував Ісус.

Липова паска

Жили собі на світі два браті. Один багач, другий бідняк. Багач мав багато землі, лісів, худоби й усілякою добра, що навіть цісар йому заздирив. А бідний мав хатку з одним вікном. У цій хатині бідно жила немаленька родина, а їсти було нічого.

Під Великдень багачева жінка напекла багато пасок, а в бідній хатині не знайшлося борошна навіть на одну маденьку. Жінка сумувала й плаче:

— Люди завтра паски понесуть святити, а ми що?

— Не журися, — відповів бідний чоловік.

Бідняк узяв сокиру і подався до лісу. Ходив тим лісом, поки не зрізав липу. Підрізав від неї малий ковбанчик і обтесав його гак, що на подобу паски стала.

Прийшов з тією паскою додому. Став перед порогом і каже:

— Жінко, а ну розпалюй у печі вогонь, паску будемо пекти.

Жінка помастила ще її яйцем і вложила в піч, щоб присмалилася трохи. Паска гака вийшла гарна, рум'яна, висока, що жінка від утіхи аж заплакала і накрила її найфайнішим рушником.

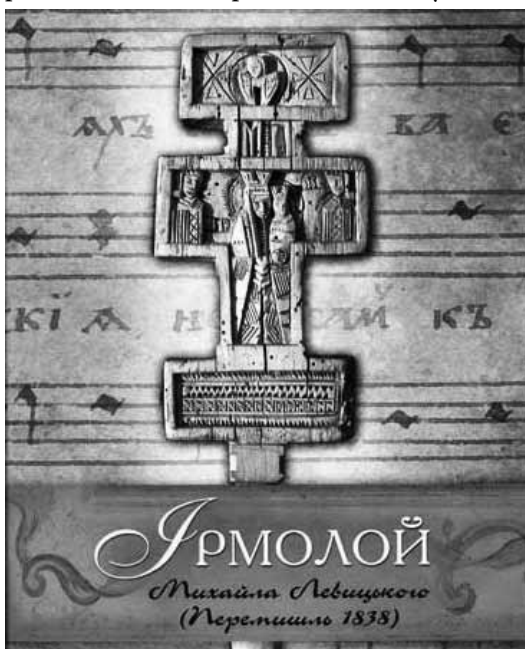
Взяв бідак ту паску на другий день, на Великдень, і поніс її святити. Біля церкви людей було море. Та як багач побачив брата серед них, не можна сказати. Вподобав собі багач братову паску і позаздирив, бо його паски порозтріскувались у печі.

— Поміняймося з тобою пасками, — каже до брата багач. — Я тобі за твою гладеньку дам дві своїх. Тобі однаково, а у мене гості будуть дивитись, не годиться...

(Закінчення на 10 сторінці)

села Черемха, в якому після акції «Вісла» повністю зруйновано місцеву церкву Покрови Пресвятої Богородиці. Щоб нагадати нинішнім поколінням про цю подію, він побудував на місці церкви пам'ятник, який свідчить про цей факт.

Основну частину публікації відкриває Передмова Наталі Сиротинської — наукового

Ірмолой Михайла Левицького (Перемиськ 1838). Зібрав і до друку підготував Володимир Пилипович. Передмову написала Наталя Сиротинська. Видавничі серія: Пам'ятки сакральної музики Перемиської єпархії. Том I. Перемиськ 2012. 106 с.

працівника Інституту Літургійних наук Українського Католицького Університету у Львові, та постійного викладача на курсах Регентського інституту Перемисько-Варшавської Архиепархії. Як пише вчена: Вивчення тексту Перемиського ірмолая 1838 засвідчують особу переписувача як грамотного й добре вишколеного писаря із вправним і чітким почерком (стор. 17). А далі констатує, що Ірмолой Михайла Левицького є важливим свідченням значення сакральної монодії в українській культурі: по-перше, переконує у неперервній тяглоті ірмолойної традиції церковного співу (стор. 18). Це вельми важлива констатація науковця, який успішно займається вивченням ірмолойного співу Української Церкви ранньомодерної доби, в тому й пам'яток з Перемиської єпархії. Очевидно рукопис було створено для практичної мети, що й підкреслила Н. Сиротинська, адже у 40-х роках XIX ст. М. Левицький був дяком у різних парафіях середнього Надсяння (Улюч, Посада Риботицька, Бориславка). Аналіз переписаних у рукописі текстів піснеспівів автор передмови проводить із залученням ідентичних фрагментів давніших рукописів: Типографського кондакаря, Любачівського ірмолая 1674 р., друкованого львівського із 1709 р. На думку Н. Сиротинської, Перемиський уривок Ірмолая 1838 року має не тільки історико-культурне значення, але й є важливим джерелом для вивчення питання еволюції літургійного півного репертуару, педагогічної практики, філологічних та музикознавчих аспектів (стор. 25).

Констатації львівської вченої є важливим аргументом для видавців, що вибір цього рукопису для публікації й труд його видання не були марними.

На стор. 27-50 надруковано набрані ноти рукопису. Це заслуга Ігоря Задорожного із Ужгорода, нащадка лемківських виселенців, який науково займається дослідженням Ірмолойів із Закарпаття, й у своєму доробку має публікацію Ірмологіону 1809 року Івана Югасевича-Склярського (Ужгород 2010). Далі на стор. 51-74 знаходиться факсимільне відтворення рукопису М. Левицького.

Розділ Додатки попереджують репродукції двох кольорових портретів: перемиського єп. Івана Снігурського, в часах якого рукопис М. Левицького був переписаний, та о. Йосифа Левицького, який ініціював утворення катедрального церковного хору. Першим текстом, надрукованим у цьому розділі є Куренда єп. Михайла Левицького про заснування Дяко-учительського інституту в Перемишлі від дня 24 липня 1816 р. Стурбований злим станом літургійного життя єпархії, владика Михайло Левицький вирішив przy katedrze naszej założyć

instytut, w którym by uprzymiotowane należycie individua na diaków y nauczycieli sposobić się mogły... (стор. 79). Тим способом владика сподівався протягом 10 років підготувати 100 здібних дяків і вчителів. Куренда адресована до священства єпархії, мала на меті пізнати його думку у цій справі. Відповідь священників була позитивна, бо 25 квітня 1817 р. вікарій генеральний о. Теодор Фединкевич (у той час владика Левицький став галицьким митрополитом) розсилає священникам наступну куренду, в якій сповіщає про відкриття і правила діяльності Інституту. Із задоволенням констатує, що skutek odezwu naszej z dnia 24 lipca 1816 Nr 113 zupełnie odpowiedział oczekiwaniom. Poświęcone na utworzenie Instytutu diaków i nauczycieli przy katedrze ofiary nowym są dowodem gorliwości kleru o pomnożenie chwały boskiej i o pożytek ludu wiernego (стор. 81).

На стор. 84-87 знаходимо український переклад першого статуту Дяко-вчительського інституту в Перемишлі, який свого часу віднайшов і опублікував блаженний єп. Григорій Лакота. Складається він

(Закінчення на 10 сторінці)

Складаємо щирі слова співчуття
Христині Стець
та синам **Олександрові й Орестові**
з приводу смерті чоловіка і батька

б. п. Антона Стеця

нашого приятеля,
щирого українського патріота,
довголітнього й активного
члена гуртка ОУП.
Нехай Йому омріяна
рідна холмська земля
пухом буде! Вічна пам'ять!

*управа гуртка ОУП в Гурові Ілавцецькому
приятелі з Гурова Ілав. та околиць*

Отче Романе Малиновський

Прийміть щирі співчуття
з приводу тяжкої втрати.
Пішла з життя найдорожча
та найрідніша для Вас Людина
б.п. Ваша Мама
Щиро поділяємо Ваше горе
і передаємо слова співчуття
та підтримки

Вірні парафії св. Юрія у Битові

Прохання

Мешканці села Поздзя звертаються до колишніх мешканців села про фінансову підтримку для виготовлення пам'ятника для священників, які служили в Поздзячі (Leszno) та Наклі до часу II світової війни. Вони спочивають у спільній могилі на місцевому цвинтарі. Для виготовлення пам'ятника потрібні кошти, яких мешканці неспроможні самі зібрати з огляду на дуже маленьку спільноту. Тому просимо усіх колишніх мешканців села Поздзя та Накла, які проживають у Польщі та за кордоном про фінансову підтримку.

У справі пожертв просимо звертатися до голови суспільного комітету: Богдан Феснак — Поздзяч (тел. моб.: 665046673)

Адреса: **Bohdan Fesnak, Leszno 56, 37-723 Stubno**

Богдан Феснак — голова суспільного комітету

Запрошуємо взяти участь

у **Епархіальному художньому біблійному конкурсі для дітей та молоді у 2012/2013 р.**

Правила конкурсу:

„Біблійні оповідання з євангелії від св. Луки”,

Мета конкурсу:

- поглиблення знання про Святе Письмо,
- поглиблення християнського життя,
- скріплення релігійної ідентичності,
- зацікавлення Святим Письмом у родині,
- наслідування життя Святих осіб з Євангелії,

Конкурс для:

- дітей дошкільного віку,
- учнів початкової школи з класів 1 — 3,
- учнів початкової школи з класів 4 — 6,
- учнів гімназії.

Організатори:

Конкурс відбувається за благословенням Вроцлавсько-Гданського Єпископа Кир Володимира Ющак.

Організує: Епархіальний Катехитичний Центр та Комісія до справ дітей та молоді Вроцлавсько-Гданської Єпархії.

Правила:

- праці повинні бути самостійні, раніше не публіковані та не нагороджені на інших конкурсах,
- кожна робота повинна бути підписана: ім'я та прізвище, вік, адреса, ім'я та прізвище катехита, назва парафії, назва біблійної історії,
- праці можуть бути виконані у форматі А3 та А4.
- учасники поносять кошти виготовлення та пересилання робіт.
- організатори застерігають собі право не повертати і публікувати конкурсні роботи.

Призи:

- переможці конкурсів отримають нагороди фінансовані організаторами,
- переможці конкурсів отримають нагороди на з'їздах дітей 25 травня 2013 р. у Білому Борі та в червні у Лігниці.

Час надсилання праць:

- виготовлені роботи слід надсилати до 12 травня 2013 року за адресою:
ks. Arkadiusz Trochanowski,
ul. Osiedle Dolne Miasto 26/3, 78-600 Wałcz

с. Меланія Кузьо, о. Марко Сосницький,
о. Аркадій Трохановський

Великодні оповідання...

(Продовження з 9 сторінки)

Бідний брат цього тільки й чекав. Помінялись. Багач запросив гостей до себе додому. Гості спочатку роздивлялися його хороми, а потім сіли за стіл. А на столі красується така гарна паска. Усі дивуються: як така паска вдалася? І гарна, і рум'яна, і висока! А далі взялися кряти її. Та ба! Ніякий ніж не заліз у неї. Мусив багач аж сокирою розрубувати, і тоді виявилось все.

Соромно було багачеві визнати, що так помилився. Він і каже:

— Ну і видите, люди добрі, які чудеса на світі діються? З паски в одній хвилині зробилось дерево! Мабуть, хтось її врік.

Пам'ятка літургійного співу...

(Продовження з 9 сторінки)

з 11 параграфів, в яких розкрито цілі школи і мету навчання; по-перше учні будуть готуватися до належного виконання обов'язків в церковному хорі та у школі (стор. 84, § 3), другим моментом наукової освіти є придатність кандидатів для шкільництва (стор. 84, § 5).

Про стан церковного співу в перемиському соборі св. Йоана Хрестителя на середину 30-х років XIX ст. розповідає стаття о. Йосифа Левицького, капелана еп. Івана Снігурського. Саме владиці Снігурському Інститут завдячує бурхливий розвиток у першій половині XIX ст. Історія введення музикального піня в Перемишлі о. Й. Левицького залишається до нині головним джерелом знань істориків української музики про цю добу, в якій, що варто підкреслити, має свої початки композиторська творчість о. Михайла Левицького та о. Івана Лаврівського. Текст Історії подано у двох версіях: сучасним правописом (стор. 88-95) та у факсимільному відтворенні з оригіналу, опублікованого 1852 р. в календарі-альманасі «Перемишлянин на рік 1853».

Микола Оленич

ЗАПРОШУЄМО!

Щирозеречно запрошуємо, з нагоди
Року віри
та **Ювілею 1025-ліття Хещення**
Київської Русі-України
дітей, молодь та батьків взяти участь
у **XXI Фестивалі української сакральної**
творчості,
який відбудеться 25 травня у Білому Борі
під кличем:

«ГОСПОДИ — ДОДАЙ НАМ ВІРИ» (Лк.17,5)

У програмі:

- 10.00 — Божественна Літургія, яку очолить Владика Кир Володимир Ющак ЧСВВ
- 11.30 — 12.15 — Фінал конкурсу біблійного знання з Євангелії від св. Луки
- 11.45 — 12.30 — Обід
- 12.30 — Фестиваль сакральної творчості:

«ГОСПОДИ — ДОДАЙ НАМ ВІРИ»

- Форма: релігійна музика, релігійна поезія, театральні групи.
- Театральні групи та індивідуальні особи просимо зголошувати до 18 травня до о. д-ра Ярослава Романа; просимо подати: ім'я та прізвище (назву групи), заголовок твору (програми — хто підготував, кількість виконавців та опікунів, адресу та тел. до контакту, mail);
- Час: індивідуальні особи — не довше як 5 хвилин, групи — не довше як 8-10 хвилин;
- У програмі можна використати все, що відноситься до Року Віри та відзначення Ювілею 1025 ліття Хрещення Київської Русі-України.

14.00 — Будуть вручені призи переможцям у епархіальних конкурсах:

- Художньому: «Біблійні оповідання з Євангелії від св. Луки» (О — 3 кл., учні початкової школи, 4 — 6 кл., учні початкової школи, гімназії)
- Біблійного знання з Євангелії від св. Луки (Учні з гімназії та середньої школи)

14.30 — Вогнище.

Від імені організаторів с. Меланія Кузьо СНДМ

БЛАГОВІСТ — суспільно-релігійний місячник. Видає Українська Католицька Церква у Польщі.

Редагує колегія: о. синкел д-р **Євген Попович**, **Богдан Тхір** (т) — секретар редакції (тел./факс дом. 897610421), о. **Богдан Панчак**

— богословський відділ, **Дарій Гаврилець** — технічна редакція, о. **Роберт Роса** — Вроцлавсько-Гданська єпархія.

Погляди авторів публікацій не завжди сходяться з точкою зору редакції.

Матеріалів не замовлених не відсилаємо. В оправданих випадках застерігаємо собі право виправляти і скорочувати авторські тексти.

Матеріали до публікації просимо висилати у машинописах або у чітких рукописах.

Kuria bp, ul. Basztowa 13, 37-700 **Przemysł**, tel/fax 16 678-78-68
e-mail: kuria@przemyslgr.opoka.org.pl

Kuria bp, Pl. Nankiera 15a, 50-140 **Wrocław**, tel./fax 71 343-94-77,
fax 71 343-94-67, e-mail: konsystoria@wro-gda.opoka.org.pl

Adres «BLAHOWIST»; ul. Kościuszki 28/3, 11-220 **Górowo Iławeckie**,
redakcji: tel. 89 761-04-21, e-mail: blahowist@poczta.onet.pl
Bank Spółdzielczy w Górowie II, Nr 08 8855 0004 2003 0006 3515 0001